

**Eva Møller (KF):**

Lad mig begynde med at takke udenrigsministeren, fordi han igen i dag klart og utvetydigt har tilkendegivet den danske regerings holdning til kemiske våben. Der er ganske vist intet nyt i denne holdning. Det er gentagne gange blevet sagt, at Danmark ønsker en altomfattende, verificerbar, international aftale om forbud mod produktion, oplagring og anvendelse af kemiske våben, at Danmark ikke selv ønsker at fremstille kemiske våben, at Danmark ikke går ind for en amerikansk produktion af binære kemiske våben – dette sidste betyder naturligvis, at Danmark heller ikke kan acceptere styrkemål baseret på sådanne våben – og endelig at Danmark ikke støtter planer, der omfatter udstationering eller deployering af kemiske våben på dansk territorium.

Disse holdninger er præciseret flere gange, dels i NATO-sammenhæng, dels ved spørgsmål og debatter såvel her i folketinget som i det udenrigspolitiske nævn. Helt konkret kan jeg fra den seneste tid nævne debatterne her i salen den 14. og den 19. marts og drøftelserne i nævnet den 13. maj.

Endelig fremgår disse holdninger også dels af pressen, dels af udsendte pressemeddelelser, hvoraf det fremgår, at Danmark gennem sin NATO-ambassadør på det seneste møde i forsvarsplanlægningsgruppen ikke har kunnet støtte de amerikanske styrkemål, fordi disse styrkemål omfatter en genoptagelse af produktionen af kemiske våben.

Denne danske reservation har vi sikret os er blevet optaget i selve beslutningsdokumentet om de kommende 6 års styrkemål, og dette dokument skal som bekendt tages til efterretning på det kommende forsvarsminister-møde den 22. maj; så også her vil regeringen have sikret, at Danmarks holdning kommer klart frem.

Siden 1967, da Frankrig trak sig tilbage fra NATOs militære samarbejde, har det været således, at forsvarsplanlægningskomiteen er den, der drøfter alliancens styrkemål. Når styrkemålene drøftes, er der ikke tale om en consensusprocedure, ej heller har de enkelte lande, herunder Danmark, mulighed for at nedlægge veto mod styrkemål. Men vi kan naturligvis, således som det også er sket ved det seneste møde i planlægningskomiteen,

lade de danske reservationer indgå som en del af den samlede styrkemålspakke.

At der ikke kan anvendes consensusprocedure eller nedlægges veto mod styrkemål hænger naturligvis rent logisk sammen med, at styrkemålene kun er anbefalinger til de berørte lande, og sådan skal det naturligvis også være i en alliance mellem frie og demokratiske lande. Her kan og skal vi i en åben debat, dels i de enkelte lande, dels landene imellem, drøfte forsvarspolitik i almindelighed og styrkemål som et relevant delemne herunder. Men når disse drøftelser er ført til ende og beslutningerne skal træffes, er vist alle enige om, at så må og skal det være de enkelte landes kompetente forsamlinger, der suverænt træffer beslutninger om deres forsvar, deres organisation og deres styrkemål.

I spørgsmålet om, hvordan andre lande i alliancen sætter deres styrkemål, har Danmark altså kun retten til og muligheden for at komme med råd, og i overensstemmelse med vort generelle ønske om en global, altomfattende, verificerbar, international aftale om forbud mod produktion, oplagring og anvendelse af kemiske våben har vi ikke kunnet støtte de amerikanske styrkemål.

Nu er der så grund til at understrege, at det ville være ønskeligt, om en tilsvarende fri og åben debat om forsvarspolitik i Østlandene kunne bevirke, at der også inden for Warszawapagten kunne komme reservationer mod produktionen af kemiske våben, thi i så fald var der vel større håb om en international aftale.

Vi ved på nuværende tidspunkt, at problemet er nævnt i communiqueet fra det sidste års topmøde i Genève i november måned, at det stadig og fortsat er på dagsordenen for nedrustningsdrøftelserne i Genève og for drøftelserne i FN. Det er vigtigt, at Danmark også i disse sammenhænge arbejder for vores synspunkter og forhåbentlig henimod en international aftale.

Jeg tror, at denne vej er den eneste farbare i denne alvorlige sag. På denne måde, og muligvis kun på denne måde, kan udstationering af nye kemiske våben i Europa undgås. Vi ved jo nemlig, at der også i årene siden 1969, da den amerikanske produktion af kemiske våben blev standset, har været produceret store mængder af kemiske våben i Sovjetunionen, og at disse våben, så vidt det vides, allerede er stationeret i Europa.